

ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ

МѢСЕЧНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ

Всичко за „Християнски Свѣтъ“ се изпраща до:
Лавелъ Мишъвъ—Свищовъ

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ
За България 3 лв. За странство 4 лв. Всичко въ прѣдплата.

ХРИСТОСЪ ИСУСЪ

„Азъ съмъ пжть, истината и животътъ“.

Безъ тозъ небесенъ ПЖТЬ,
Самата истина не даза плодъ;
Безъ тая ИСТИНА,
Животътъ лабиринтъ е безъ изходъ;

Безъ тозъ заристъ ЖИВОТЪ,
Тозъ образецъ и вдъхновение,
Човѣшкий жалки битъ
Ни смисълъ има, ни значение.

Класно село
при София

СТОЯНЪ ВАТРАЛСКИ

ПОМОГНИ НИ ДА СЪБЕРЕМЪ АБОНАТИ
САМО 1 ЛЕВЪ ДО КРАЯ НА ГОДИНАТА

Абонирай приятелитъ си. Изпрати ни адреситъ на съседитъ си.

Сега е врѣмето

Направете списъкъ отъ адреситъ на познатитъ вамъ, които биха обичали да иматъ съврѣмено списание въ домътъ си и изпратете го въ редакцията на

„Християнски Свѣтъ“—Свищовъ

Градската Библиотека
Варна

Христианството и правителствата.

Що има да каже Христианството за правителствата на България? Какво може христианството да направи чрезъ църквитѣ въ България? Каква сила има въ религията на Българския народъ за да запази демокрацията и самоуправлението? Какъ трѣбва принципѣ на правда и служене да се прѣдставятъ отъ църквата за да повлияе на народнитѣ прѣдставители въ парламента и на окръжнитѣ, градски и селски управници?

Наша обща длъжностъ е да посрѣщнемъ такива въпроси, и да имъ отговоримъ както подобава.

Ако има зло въ страната, неправда и насилия, народа самъ е отговоренъ. Не можемъ да обвиняваме други за нашитѣ погрѣшки. Недѣйте дири опасността на страната вънъ отъ нейнитѣ прѣдѣли. Четете историята. Има една стѣбилностъ въ сърдцето на нѣщата. Великитѣ закони на живота сѣ непромѣняеми. Живота измѣня по-скоро своята мода, своя костюмъ, отколкото своя характеръ. Това, което искаме да кажемъ съ изтърканата фраза „историята се повтаря“ е, че доброто и лошото въ живота иматъ тая тенденция да се увѣковѣчатъ. И толкозъ, до колкото се подаваме на доброто или на злото, ние ставаме добри или зли.

*

Характера на едно правителство се мѣри не по неговитѣ форми, но по неговитѣ плодове. Имена, фрази и символи не сѣ мѣрилото, а само дрехата на управлението. Ние може да величаемъ автократията, или демокрацията. Обаче, най-доброто е онова управление, което ражда най-добри резултати за индивидуалната свобода, за личната безопасностъ и за националния характеръ.

Една система се мѣри не по нейната пристрастностъ къмъ нѣколцина, но какво тя върши за мнозинството.

*

Основното зло на всичката мжнотия, както въ висшето, тъй и въ нисшето общество, е самолюбието. И нѣма цѣръ за самолюбието, освѣнъ любовта. Само любовта, като мотивъ въ живота навлазя достатъчно дълбоко, или достатъчно силно за да обърне самолюбието въ несамолюбива служба. Економиститѣ и философитѣ прѣзъ всички столѣтия сѣ декларирали, че личния интересъ е

върховния и послѣденъ двигателъ въ живота. Исусовия радикализъмъ порица цѣлата тая система на самолюбие и манифестира любовта като върховенъ надъ всички други мотиви въ моралния свѣтъ. Той направи служенето за образецъ на живота и любовта за мотивъ на служенето. „Да възлюбишъ ближния си, като себе си“, това е Христовия мотивъ за христианството и безъ него нито чловѣкъ, нито народъ е христиански.

Читатели, освѣнъ ако ние не издигнемъ високо и не подѣржаме този Исусовъ принципъ, че любовта е върховния мотивъ въ живота, нашата религия не е христианска. Освѣнъ, ако ний не усвоимъ този мотивъ въ активния животъ, въ отношението между работници и господари, като обществени дѣйци или обикновени граждани, това което наричаме христианство не е споредъ Христа, и ние самитѣ не сме христиани.

И освѣнъ, ако ние направимъ любовта да бѣде мотивъ въ живота на младото поколѣние, господствующъ мотивъ въ индустриалния свѣтъ и въ живота на народа ни, нашето христианство не ще може да стори нищо съществено за правителствата на България.

*

Въ нашата политическа и социална програма трѣбва да влѣзе този Исусовъ радикализъмъ, ако желаемъ разрѣшението на държавнитѣ и социални заплитни. Срѣщу всичката самолюбива система на модерния вѣкъ трѣбва да съпоставимъ ясната програма на Христа.

Вѣчния законъ казва: „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърдце и ближния си, както себе си“.

Исусъ подчерта този законъ съ по дълбоко значение и даде му по-широкъ просторъ. „Нова заповѣдь ви давамъ, да се любите единъ другъ“. Това е базата на христианската социология. Тази любовъ прави аристократическата несправедливостъ невъзможна.

Исусъ казва: „Ако нѣкой отъ васъ иска да бѣде великъ, нека стане слуга“. Съ това той съпостави на езическото величие, базирано на владичество надъ другитѣ, христианското величие, базирано на служене. Служенето е христиански образецъ. Това е бѣлѣга, безъ който нѣма христианство.

*

Мнозина ще кажатъ и казватъ го, че Христовата идея не може да се осъществи въ търговията, или въ политиката, защото човѣчeskото естество е непрѣмѣнимо. Но Христосъ каза, човѣчeskата природа може да се промѣни. И това трѣбва да е вѣрно, иначе цѣлата цивилизация на миналитѣ двадесетъ вѣка е праздна дума. „Вие трѣбва да се новородите“. И въ това новорождение е надеждата на новата демокрация.

Толстой казва: „Ние сме готови да сторимъ всичко за хората, освѣнъ да слѣземъ отъ гърбътъ имъ“. Привилегированата класа

никога не би искала да слѣзе отъ гърбътъ на хората, до като научи урокътъ на любовта, която съпроводи Исуса до Голгота, носящъ хорския кръстъ. Това новорождение на любовъ ще рѣши нашата вѣковна проблема. Нищо друго не ще може.

Съ Исусовата програма и съ силата на Неговата личностъ кои да сж могатъ да избавятъ нашия Содомъ отъ разорение.

Неговата програма. Неговата сила. Неговото име.

Това сж тритѣ източника на обществено и народно добруване.

Върнахъ се отъ чаталджанскитѣ и одринскитѣ боеве. Съ малко почивка при старитѣ родители отправиха ме за сръбската граница. Пътюмъ се отбихъ въ София. Видѣхъ се съ приятели. Възторжено ме посрѣщнаха. На лицата имъ четѣхъ тягостното чакане за „краятъ“.

Само приятелътъ ми въ тази хубава София липсваше. Казаха ми че се върналъ. Тръгнахъ да го търся.

Всрѣдъ ракошната природа, извѣнъ града; всрѣдъ ливади, цвѣтя, рѣка; хладъ, свободно слънце—живѣе той.

Войнишки реформиранъ, той ме не позна. Се сжщия. Живъ, пламененъ, съ милъ погледъ; игрива усмивка: любвеобиленъ, желанъ. Безъ формалности—оригиналенъ, скромненъ.

Радостно ме раздруса и прие. Той работѣше, както всѣкога.

Молихъ го той да говори. И . . . ето:

**

—Обяви се войната. Изискваше се усилие отъ всички. Младитѣ отидоха. Мнозина жертвуваха—нѣкои и живота си. Годиинитѣ ми ме изключваха стъ боевия строй. Мислѣхъ за себе си. Срамъ ми бѣ да остана назадъ. Проповѣдвалъ съмъ често за длъжности и самоотвержение, а сега кога други практикуватъ тѣзи добродѣтели азъ отъ топло да викамъ „Ура!“—би било позорно. Той то говори безъ да върши е отвратително сжщество.

Много мислѣхъ каква е моята длъжностъ въ случая. Една нощъ ми дойде мисълъ, като откровение. Откри ми се, че слѣдъ войната, както слѣдъ Руско-турската война, великитѣ сили ще иматъ работа съ насъ; ще има конференции, рѣшения. Цѣнно е да имаме въ наша полза общественото европейско мнѣние. Въ Англия, за примѣръ, общественото мнение е рѣшающъ факторъ на Британската политика. Не може ли да се въздѣйствува върху тоя факторъ? Сигурно. Защо ми е далъ Богъ языкъ и перо? Азъ мога да извърша нѣщо. Рѣшихъ да отида въ Англия.

Спрѣха ме липса на срѣдства.

Сондирахъ министритѣ за идеята си, и тѣ я одобриха. Съдѣйствуваха ми само да си заложа имота на Бъл. Народна Банка и съ тия пари отидохъ въ Англия. Приготвилъ се бѣхъ за 2—3 мѣсеца, а то тъкмо 6 мѣсеца и 1 день; и въ резултатъ сега имамъ нѣколко хиляди лева дългъ. Жертвувахъ въ името на длъжността и моята плодна жертва се изплати стократно на България. Приготвената сума за разноси не стигаше до нигдѣ—но, благодарение на новоспечелени приятели.

Никого не познавахъ въ тази страна. Сдобихъ приятели. Запознахъ се съ хора знаменити:—лордове и леди, съ нѣколко членове на парламента, обществени деятели, Глядството сѣмейство и пр.

г. Уилямъ Гладстонъ е внукъ и наслѣд

никъ на държавника; живѣе въ замака му въ Харденъ при Честеръ. Тамъ въ Гладстоновата библиотека прѣкарахъ повече отъ мѣсецъ. Живѣхъ въ хотела свързанъ съ нея. Кога отидохъ да се разплащамъ, касиерътъ ми заяви, че не дължа нищо, понеже г. Хенри Гладстонъ му писалъ че съмъ билъ неговъ гостъ. Азъ бѣхъ прѣди това позналъ и изпиталъ благородната душа на г. Х. Гладстона. Единъ день той и г-жа му ме развождаха цѣль подиръ обѣдъ съ автомобиля си за да ми покажатъ харденската мѣстностъ съ скжпитѣ спомени на великия имъ баща. Освѣнъ цѣнната биография на Гладстона, въ три тома отъ Морли, той и госпожа му ми подариха портретитѣ си.

(Г-жа Гладстонъ е музикантка. Въ портрета у г. Ватралски тя свири виолинчело).

Другъ извънреденъ случай на английско гостолубие изпитахъ у благородното сѣмейство на Леди Лоренсъ. Тѣ ме поканиха за 2-3 дневно гостуване. Слѣдъ туй настояха за още една седмица, че било Рождество Христово. Послѣ не ме оставиха да си отида, че било нова година. И така нататъкъ докато тритѣ дена станаха повече отъ тридесетъ. Сѣмейството Лоренсъ е исторично, знатно и въ пълна смисълъ по титла и по нрави благородно. Леди Лоренсъ има двѣ възрастни дѣца, синъ и дъщеря. Синъ ѝ сжръ Александъръ Лоренсъ е адвокатъ и секретаръ на Либералния Колониаленъ клубъ. Сестра му Мисъ Хоноръ Лоренсъ е секретарка на Женското Народно-Либерално Др-во. (То е клонъ на сега властующата партия въ Англия и работи между женитѣ). Макаръ и не нужно за прѣпитанието ѝ, Мисъ Лоренсъ заема тая доста усилена служба, защото добрѣ възпитанитѣ англичанки считатъ че е срамно човѣкъ да стои безъ работа. Прѣди да тръгна за дома, послѣдната вечеръ бѣхъ у тѣхъ. Между другото ме попитаха пазарувахъ ли си за дома. Въ отрицателния си отговоръ съмъ изпусналъ съмнѣнието, че може да ми не стигнатъ паритѣ за пжть. Единъ младъ грѣкъ, който като мой приятелъ бѣ поканенъ тоже на трапезата, ублажаваше, „честита България че има синове като менъ да работятъ за нея на свои разноски. Въ цѣла Гърция не може да се намѣри такъвъ човѣкъ“, каза той. Въ врѣме на разговора Мисъ Лоренсъ донесе 1½, лири анг. за менъ. Каза че сж за менъ отъ майка ѝ. Отново протестирахъ за безкрайнитѣ имъ щедрости. Благодарихъ и откажахъ ги. Станахъ и просълзенъ оставихъ паритѣ. Но, дойде и майката. Тя ги поста-

вила въ пликъ и насилствено ги натрапваше въ джеба ми. Заплаши ме, че до гарата ще ме гони да ги даде. Най-послѣ убѣждавахъ ме да ги взема на заемъ. Па ми дадохъ и скжпи подарѣци за жена ми.

Това гостоприемство бѣ поразително. На чужденецъ, иноземецъ, когото тѣ познаваха само отъ единъ мѣсецъ или два. Срѣщали ли сте такова чудо въ България?

Друга благородна англичанка, леди Ижнгъ ми каза да давамъ адреса ѝ на българи, които отиватъ за Англия, та право у тѣхъ да идатъ!

Една наша високопочетна българка, като изслуша тѣзи приказки, ми каза шеговито: „Вие страшно сте измамили англичанитѣ съ себе си; подвели сте ги да мислятъ, че всичкитѣ българи сж като васъ“

Освѣнъ личнитѣ си впечатления, г. Ватралски бѣ готовъ да ме освѣтли за работата си. Схванатото ще сподѣля съ читателитѣ на „Християнски Свѣтъ“.

Той се замисли. Въздъхна. Отново почна.

—Възхитенъ съмъ отъ Англия. Отъ хората ѝ. Надѣвахъ се да извърша нѣщо, но то излѣзе много по-вече отъ надеждитѣ ми. Колкото повече стояхъ тамъ, толкозъ повече растеше влиянието ми. Нѣколко членове на парламента, ледитѣ, лордоветѣ, г. Гладстоновото сѣмейство и др. които ме запознаха, отваряха ми врѣдъ врата за работа. Съ една тѣхна картичка всички вѣстници, списания, дружества—ми довѣряваха. Колонитѣ на вѣстниците се често пълнѣха съ интервютата ми, ликътъ ми и цитати отъ сказкитѣ ми.

Говорихъ похвално въ защита на Балканския Съюзъ.

Знаяхъ подозрѣнията на съюзниците, но се надѣвахъ че ще се подобрятъ. За това писахъ и до нашия в. „Утро“, „Върховна длѣжностъ на балканското държавничество днесъ е запазване освободителния балкански съюзъ и засилването му до степенъ на постоянна конфедерация“.

Слѣдъ като станахъ извѣстенъ, имахъ много покани отъ разни корпорации да държа сказки, даже повече отъ колкото ми бѣ възможно да приема. Прѣзъ м-цъ декември съмъ говорилъ най-много. Нѣкога—два пжти на день, прѣдъ разни събрания голѣми и малки. Освѣнъ Лондонъ и околността му, за цѣлата обиколихъ градоветѣ: Ливерпулъ, Лидзъ, Браефордъ, Дарлингтонъ, Йоркъ, Оксфордъ и др.

Въ послѣдния градъ много професори и знатни учени присжтствуваха на митинга. Най-

горѣщо ме привѣтствуваха устно и чрѣзъ пресата. Въ сѣщия университетъ се учи и Галския принцъ, английския прѣстопреемникъ.

(г. Ватралски бѣ така любезенъ да ми даде януарската изрѣзка изъ „The Oxford Chronicle“, въ която е описано туй тържество за „каузата ни“. Споменати сѣ мнозина професори, прочути учени и знаменити граждани, бѣлѣжки отъ рѣчта: взето рѣшение и за привѣтствията на г. Ватралски между учащите—като желанъ поетъ и колега отъ американския университетъ Harvard).

Ние не се спирахме съ сантименталните симпатии. Посрѣдствомъ моите митинги се сбираха и материални помощи, дрѣхи и пари. Тѣ се отправяха до касиерите на „Подпомагателния комитетъ за болни и пострадали отъ войната“. Знамъ че се пратиха веднажъ за цѣлѣта 1,000 англ. лири направо до царица Елеонора. При послѣдната ми рѣчь въ Мейденхедъ се събраха по-вече отъ 5,000 л. благодарение труда и влияния на благородната Леди Ижнгъ. Макаръ, че точната цифра не мога да ви дамъ, имамъ причина да вѣрвамъ, че повече отъ 50,000 лева сѣ стигнали въ България чрѣзъ моето прѣмо или косвено влияние.

Темитѣ върху които говорихъ бѣха: Война и миръ въ балканитѣ; Чрѣзъ война къмъ миръ въ балканитѣ; война за миръ въ балканитѣ; Балканското положение досѣжно британската дипломатия; Нашата война за миръ въ балканитѣ; Ролята на религиозния факторъ въ пропадане Турската империя и пр.

Пишехъ въ разни вѣстници, а въ други печатаха мои интервюта. (г. Ватралски ми посочи цѣлѣт албумъ такава литература, която събралъ за споменъ отъ дѣйността си въ Англия). По важни отъ тѣхъ сѣ: Манчестеръ Гардианъ (органъ на либералната партия); Дейли нюсъ—сѣщо: Близкиятъ изтокъ; Йоркширски обзървъръ; Английския църковникъ; Оксфордския хроникълъ; Християнската държава и пр. пр.

Симпатииѣ на англичанитѣ, къмъ българитѣ.

Първата св. недѣля слѣдъ обѣдъ отидохъ на събранието на Младеж. Христ. Др-во въ Лондонъ. Иматъ си чудесно хубаво здание, цѣлѣ кварталъ. Службата имъ се свърши къмъ 4 часа. Слѣдъ нея—иматъ обичай присѣдствующите да минатъ въ салона за малка закуска. Тя струва 6 пени. Участвувахъ. Секретаря, който е въ сѣщностъ управителъ на др-то, ме покани за свой гостъ, да сѣдна

до него.

Слѣдъ закуската той стана и каза:

„Момчета, ние имаме обичай да питаеме колцина странни посѣтители има помежду ни, които сѣ тука за първи пътъ. Моля, да се изправятъ“.

Станаха мнозина. И азъ станахъ.

„Сега моля да кажете имената си и кой отъ кѣдѣ идете“—каза той.

Почнаха наредъ. Единъ отъ Ливерпулъ, другъ—Австралия и пр.

Дойде моя редъ.

—Азъ съмъ българинъ—ида отъ София.

Внезапенъ грѣмъ отъ ржкоплѣскания посрѣшна думитѣ ми. Това ме трогна до сълзи. Казахъ имъ нѣколко думи. Новъ грѣмъ отъ ржкоплѣскания, съ младежки жаръ.

Слѣдната св. недѣля узнахъ, че знаменития пастиръ г. Д-ръ Камбелъ Морганъ ще държи сказка въ Хунтфилдъ Чапелъ. Отидохъ да го слушамъ и видя. Др-то което я устрояваше се състои само отъ мъже. Имаше до 3,000 само мъже. Темата бѣ: „Успѣхъ който бива въ сѣщностъ злощастие“. Много хубаво и интересно разви прѣдмета.

Слѣдъ него стана пастирѣтъ на църквата г-нъ Силвестръ Хорнъ, който е и членъ на парламента. Азъ съ него бѣхъ вече запознатъ. Почна да говори. Завърши така; „както говоримъ за успѣхъ, всѣкому вѣроятно минава прѣзъ ума источния успѣхъ на българитѣ“. И като ме съгледа г. Хорнъ каза: „случило се така, че между насъ има единъ българинъ“.

Нѣколко души заржкоплѣскаха.

Станахъ и се поклонихъ.

Като ме видѣха станалъ—буря отъ всеобщии ржкоплѣскания ме поздравиха.

Събранието се свърши и азъ бѣхъ като арестуванъ, заобиколенъ отъ съчувственитѣ англичани. Всички искаха да се ржкуватъ съ менъ и да ми честитятъ успѣха на българитѣ“. Нѣколцина ме завлѣкоха на вечеря. Тая неочаквана и неподготвена демонстрация ме убѣди, че английското съ насъ съчувствие бѣше общо, сърдечно и дълбоко.

Такива мили, трогателни сцени, за симпатия къмъ насъ, съмъ ималъ много.

Да ви кажа още една. Веднажъ говорихъ за $\frac{1}{2}$ часъ прѣдъ Млад. Христ. Др-во въ г. Йоркъ. Имаше може би до 150 дѣца. За да ги заинтересувамъ, приказвахъ имъ опитността си подъ турското иго като дѣте и като овчарче въ село Вакарелъ. За овцетѣ—какъ не знаеха че въ гората има вълци, та бѣха спокойни; ала ние дѣцата знаях-

ме че въ града има турци, та бѣхме неспокойни и нещастни.

И дѣца и възрастни се много увлѣкоха. Но особно дѣцата, тѣ просто поглѣщаха всѣка моя дума.

И като сѣднахъ, дѣцата почнаха отъ само себе си да пѣятъ нѣкаква пѣсенъ въ моя честь. Пѣха, припсвтаряха, възхитително много пѣти, пѣсенъта „Patriotic song“. (Въ албума на г. Ватралски азъ видѣхъ сжщата пѣсенъ, пратена му отъ др-то за споменъ. Въ сжщия албумъ забѣлѣзахъ и разни картони, листове, афиши—съ които се е обявявало за рѣчитѣ му. На нѣкои отъ тѣхъ бѣ ликътъ на г. Ватралски съ български калпакъ; на други кръста срѣщу полумѣсеца и пр.)

На единъ площадъ, между другото, говорихъ за г. Гладстона. Говорихъ възторжено, както обикновено говоря за него. При свършека—дойде при менъ добръ извѣстния тамъ скулптуръ г. Бѣюсъ-Джой, който тоже билъ почитателъ на г. Гладстона. Той ми каза: „г. Ватралски, ще Ви моля да ми направите едно удоволствие. Ще Ви моля да приемете отъ менъ единъ споменъ—бюста на г. Гладстона“. О, каква бѣ радостъта ми.—Вашиятъ подарѣкъ е безцѣненъ за менъ, му казахъ, и го приехъ. (На бюрото, наредъ съ художествената картина на г. Л. Толстой въ работната си стая, срѣщу ликътъ на Тодоръ Розвелтъ стои изваянъ отъ гипсъ бюста на г. Гладстона. И тѣй въ библиотечния олтаръ на г. Ватралски, бюстътъ на Гладстона сега заема първото мѣсто).

Най-послѣ нека ти кажа за „динето“—публичното угошение, което даде въ моя честь Либералния Колониаленъ Клубъ. Това бѣ за изпрашане. То се прѣдсѣдателствуваше отъ г. Уилямъ Гладстона. Държаха се тостове. Моятъ бѣ късъ. Заявихъ имъ, че не съмъ, освѣнъ физично, високъ или високопоставенъ човѣкъ та да ми се правятъ такива почести. Обаче, каузата която прѣдстав-

лявамъ, освободителното балканско дѣло, заслужва всѣка честь и пълната ви симпатия. Въ името на тая свѣтла кауза, на която самъ служа, и заради нея, азъ приемамъ стореното тая незабравима вечеръ. Азъ мога само да ви благодаря.

Върнахъ се доволенъ отъ постигнатото. Извършихъ повече отколкото очаквахъ. Обществено мнение въ Англия е на наша страна. То се и вчера появи въ жестъта на Съръ Едуардъ Грей—за подписване мира.

Дълговетѣ които натрупахъ сж почти леки, като си припомня. че далече не бѣха напраздно. Сега азъ мога да гледамъ Люлебургския герой право въ очитѣ и да му кажа: Брате, дай ржка. И азъ воювахъ!

Поетътъ замълча. Замисли се.

Азъ си спомнихъ въ тоя моментъ за хубавото коплетче отъ неговото стихотворение „Отечество“!

Готовъ да отплащамъ синовна си данъ:
Да вода, да слѣдвамъ народний керванъ
Съ перо или жезълъ, съ вѣзни иль остень
Каквото отредишъ че длѣжностъ е менъ,

Родино моя,

Каквото отредишъ че длѣжностъ е менъ“.

Врѣмето бѣ на свечеряване. Разпростихме се. Полюбовниятъ погледъ на поета стрѣлкаше въ душата ми. Макаръ мълчаливъ—на нея той говореше. Бързо го отминахъ. Искахъ да отнеса скжпитѣ впечатления—да не останатъ при извора си. Но, и задъ себе си още усѣцахъ духътъ му да ме изпраща, слѣди и говори:

„Даренъ ли си съ тая благодать:
Да любишъ нравствений герой?
Кажи: всѣкъ Гладстонъ и Сократъ
По-близъкъ ли ти е отъ братъ,
Отъ кръвъ по-милъ ли ти е той?

О, бжди ти приятель мой
И научи ме да съмъ твой!“

София, 4/VI 1913 г.

Петъръ Илиевъ.

Отношението между Знанието и Религията.

Професоръ Р. Маркъ—Самоновъ.

(Продължение и край)

По настоящемъ свѣтовното знание е нахлуло въ България, като свирѣпа снѣжна буря, или като неблагособразнъ тѣ прииядания на Н. лъ, и като че ли всичко е помѣло. При това то е само врѣмененъ и съвсѣмъ необходимъ етапъ. Зѣмниятъ снѣгъ е,

що донася лѣтнитѣ жетви. За да израстне сѣмето и стане красиво цвѣте нужно е, по рано да изгние, да умрѣ. Прѣди да се издигне грамадното здание, ще има едно врѣме за изкопаване купища нечистота, даже и много невидими ешафоти. Прѣди да се

извири хубаво парче на цигулка, има нѣколко неприятни момента, кога я настройватъ.

По настоящемъ България е въ това болезнено, дисхармонично, въ безредица състояние на прѣходъ за да има възможностъ да стане нѣщо по-сетнѣ. Има гниене, има странни звукове, има съмнѣние и страхъ, има загуба и болки. Но всичко това е тъй естествено, тъй неизбежно, неминуемо—причина за надежда, не за отчаяние, за дѣйностъ, не за порицание.

И въпроса е, що можемъ ние да сторимъ. Знаемъ че частъ на раждането е критически и изисква опитни, сигурни доктори. Младото, току що поникнало сѣме има нужда отъ трудъ и топлина; зданието, що се гради, се нуждае отъ умни инженери, цигулката—отъ опитенъ майсторъ. И сега, кога България прѣживява частъ на своето прѣраждане, и скоро е врѣмето, кога тя ще се яви въ новитѣ одежди на всичко що е истинно и съгласно съ свѣтовнитѣ познания и мѣдростъ, тя има нужда отъ нѣкой да я води, да я подбужда, да я вдъхновява и поучава. Както и да е, това не би могло да ѝ се даде чрѣзъ потѣпкване или ограничение знанието. Нѣма никаква сила на земята, духовна или свѣтска, която би могла да задоволи жаждата за знание на Българската младежъ. Въ такъвъ случай, ако нѣкоя черква или религия прави подобни опити, само ще усложни обстоятелствата и ще свърши съ печаленъ свършенъ фалитъ. Никой честенъ, искренъ, просвѣтенъ българинъ не би се възпротивилъ на всичката свѣтска наука, идяща въ страната. Всѣки институтъ основанъ въ опозиция на човѣшката просвѣта, е осъденъ на смъртъ. Ако модернитѣ теории на еволюцията, материализма, прогматизма сж въ заблуда, това би могло да се докаже не чрѣзъ проповѣди, черковни постановления или пъкъ цитати отъ духовни книги, но съ грижливи, радикални свѣстни научни изслѣдвания. Хъкеле громко говори: „Трѣбва да седнемъ прѣдъ фактитъ, като малко дѣте, готови да се отречемъ отъ всѣки прѣдраждѣкъ и да слѣдваме смирено кждѣ кога и въ каквито и бездни би ги довела природата“—Азъ не припознавамъ никое друго направление, никое друго течение, което би трѣбвало да слѣдвамъ; и, при все че не претендирамъ да съмъ изучилъ нѣкой особенъ отдѣлъ на науката, пакъ желанието ми е да слѣдвамъ фактитъ, както сж тѣ прѣдставени отъ човѣшкия разумъ, съвѣсть, съзерцание емоции, наука и философия—къмъ каквото и заключения тѣ биха могли да ни заведатъ, дали то е само неприятно или дори ужасно. Ако фактитъ показватъ, че моралътъ е базиранъ върху егоизма; че продължителнитѣ, безусловни жертви на майка ми за мене сж свършено себелюбиви; че любовта ми къмъ моята жена не е друго освѣнъ животинство; че смъртъта е края на всѣко човѣшко съществуване; че Христосъ е митъ, Библията фабрикация и Богъ—суевѣрие,—ако фактитъ потвърждаватъ по-добритѣ нѣща, азъ ще ги приема и ще се старая да живѣя, както много други, които вече сж отлъчени отъ небето и Бога. Не познавамъ никакво друго направление, що би трѣбвало да прѣслѣдвамъ. Азъ прѣдпочитамъ да съмъ послѣдователъ на знанието, вървѣйки по стрѣмната, уморителна пѣтека на изслѣдването, по областъ, дѣто цвѣтията спиратъ да растатъ, дѣто слънцето, луната, звѣздитѣ не прѣскатъ вече своята свѣтлина,—до като най-сетнѣ бихъ могълъ да стѣпя съ своитѣ наранени, окървавени крака върху горѣщитѣ,

но пъкъ здрави скали на единъ истински пъкълъ, отколкото да си играя между въображаеми цвѣта въ хипотечната градина на нѣкакъвъ измисленъ Рай.

Но кога правя тия кратки наблюдения, каквито може да позволи моятъ простъ умъ и скромна библиотека, и кога вървя по пѣтеката, поставена прѣдъ мене отъ фактитъ на човѣшкото знание, намирамъ, че цвѣтията не прѣставатъ да цвѣтятъ и че слънцето, луната и звѣздитѣ свѣтятъ съ всичкия свой блѣсъкъ. Намирамъ, че тоя пъкъ на знание ме води въ най-възвишения, най-величествения и най-прѣлестния рай, дѣто нѣкой пъкъ човѣшката раса е имала възможностъ да влѣзе. Азъ вървамъ, че моралътъ е продуктъ на еволюцията, но туй никакъ не ме прави да чувствавамъ майчината си любовъ и привързаностъ къмъ мене по малко света и божествена. Нито пъкъ прави моралнитѣ закони по малко задължителни или велики, защото зная нѣщо за като какъ всичко това е еволюирало. Азъ обичамъ брата си днесъ много по-вече, въпрѣки факта, че зная, какъ той е билъ роденъ, отколкото прѣди 20 год., кога мислѣхъ, че щъркелъ го е донесълъ. Приказката за щъркела бѣ приятна, фантастична, но струва ми се, че истински върната теория за раждането е по-възвишена, по-достойна.

И тъй като слѣдвамъ азъ пътя на знанието, намирамъ че моя Христосъ не е изчезналъ, не е отлетѣлъ. Той не е басня. Него намирамъ за най-могущата фигура въ историята. Фактътъ, че зная, какво човѣкътъ е произлѣзълъ прѣди стотини хиляди години отъ по-нисша животинска форма и какво той се е развивалъ прѣзъ всички тѣзи вѣкове,—този фактъ не намалява, напротивъ силно увеличава цѣнността и важността на Исуса Христа отъ Назаретъ. Виждамъ великата работа, що му прѣдстои. Виждамъ, какъ Христосъ и неговата религия сж играли и ще играятъ за напредъ господстваща роль въ подпомагане човѣка да прогресираща и да може да достигне най-възвишеното състояние. Работата на Христа не е магична или съвсѣмъ мистериозна. Тя е истинска, жизнена, необходима, проста, и ясна. Христосъ е пътя, истината и живота въ днешния свѣтъ на прогресивното човѣчество. Той е сложилъ прѣдъ хората, чрѣзъ свойтѣ учения, великитѣ основни принципи, отъ които еволюцията и напредѣкътъ на човѣчеството е трѣбвало да зависятъ. И, съ собствения свой животъ и смъртъ, Той е далъ на свѣта най-могущата сила и динамика, които дѣйствуватъ въ сърцата и умоветѣ човѣшки днесъ. Свършенното знание не е прѣвърнало Христа въ нѣкаква митологична, въображаема, невѣрна или неистинска фигура, напротивъ то Го е направило по-жизненъ, по-силенъ, по-господстващъ, отколкото кога и да е билъ Той по-рано.

И като продължавамъ да слѣдвамъ пътя на модерното знание, азъ, също намирамъ, че Библията съвсѣмъ не е колекция отъ митове, но остава като най-важната, влиятелна книга въ цѣлата библиотека на човѣшката раса. Тя все си остава най-свършения водачъ къмъ моралътъ и религията. Азъ приемамъ; каквото науката учи за развитието на религията и за постепеното съставяне на Библията и, именно, това знание ме убѣждава, че тя е отъ Бога. И тогава за мене великитѣ вѣсти на Еврейскитѣ пророци, Христовитѣ апостоли, прѣкраснитѣ пѣсни на Еврейскитѣ псалмисти и раннитѣ християнски мисионери величатъ съ все сила и енер-

гия, както никога по рано. — Днесъ, слѣдъ като съмъ изучилъ процеса, прѣзъ който България е минала, за да достигне днешното си величие, азъ я адмирамъ сто пѣти по-вече, отколкото прѣди 5 години, когато за нея знаехъ само това, че тя е държавица въ Европа. Сжщото е, кога гледамъ, какъ еврейската религия се е развивала; като разбирамъ, какъ Библията е била създадена; когато модернитѣ изслѣдвания сж поставили прѣдъ мене ясно работата и обстоятелствата на Амоса, Исаия и Езекия; когато вникна, какъ всѣко столѣтие религията на евреитѣ ставаше по-добра, по-чиста, по-благородна и какъ законитѣ и идеалитѣ, какъ историитѣ и поученията Библейски постепенно ставатъ по-чисти, възвѣшени, по-велики и християнски, — когато модерното знание ми показва тия нѣща, Библията ми се прѣдставя съ величие и съвършенство, които тя по никой другъ начинъ, не би могла да притежава и говори ми съ непрѣодолима сила, която би могла да дойде само отъ Всемогущъ Богъ.

Модерното знание не е унищожило Библията за мене, но я е издигнало.

Само една дума още. Слѣдвайки скромно, бавно, великитѣ умове на вѣка по пѣтя на знанieto, намирамъ ли, че Богъ изчезва?—Сега, безъ съмнѣние, никой не може да отрече, какво Коперниковата астрономия, еволюционната биология и монистическата философия сж направили голѣма революция въ нашия мирогледъ. Ние сме придобили грамадни и поразителни знания относително свѣта и вѣрванията си. Но, колкото и да изслѣдваме, колкото и нови нѣща биха се открили остава вѣчната неоспорима истина, че има една могуща сила вънъ отъ човѣка, която е наредила всичко по такава симетрична и хармонична система, и която поддържа всичко въ безспирно движение, безъ нѣкакви сблъсквания, погрѣшки или аксиденти. Виждамъ сжщо, че въпрѣки болѣститѣ, наводненята, бѣдѣтъ и войнитѣ; въпрѣки пустинитѣ, безплоднитѣ планини, засушаванитѣ лѣта, горещини и бурнитѣ зими. — че има една величава сила, която движи човѣчеството

бавно напредъ и все напредъ, къмъ истина, правда, любовъ, вѣрностъ и миръ. Ето защо, знаемъ ние, че има въ вселената единъ умъ, една воля, единъ мораленъ устремъ, и ние заключаваме, че тѣзи три свойства сж присжци на едно сжщество, на което се служи като на Богъ. Всички тия нѣща сж данни, не се намаляватъ а повече се увеличаватъ, разширени и възхвалени отъ модерното знание. Изслѣдванията на миналия вѣкъ открили античността, обширността и сложността на вселената, и чудесната, почти непонятна система на закони, по които работи Богъ.

И пакъ, този е вѣктътъ, що е показалъ, какво всички раси, всички хора сж били въодушевявани отъ този мораленъ устремъ, и сж били увличани отъ мисълта за безграничното сродство съ тая външна сила. Модерното знание е направило Божия ликъ по-обширенъ, по-могущъ, по-великъ, отъ кога и да е било по-рано. То Го е свързало съ всемирнитѣ проблеми и Го е заинтересувало въ моралното и религиозно развитие на цѣлата човѣшка раса.

Горнето твърдѣ накратко обяснява отношението между религията и знанието. Тѣзи по сжщество не сж враждебни. Съврѣменото знание въ всичката си сложностъ и многостранни заключения е прѣдлагало услугитѣ си на религията; и, когато тази послѣдната ги е приемала, обличала се е въ най-възвишената, най-чистата, най-могущата форма въ цѣлата своя история. И сега, почти за първи пѣтъ въ петъ вѣка, не е нужно човѣкъ да бѣде нито невѣрующъ рационалистъ, нито нерационаленъ вѣрующъ. „Новитѣ религиозни схващания сж се появили и създали сж християнски форми, които да съотвѣтствуватъ на духа и откритията на съврѣмения вѣкъ, тѣй че възможно е вече за човѣка, напълно да симпатизира на новия духъ, и пакъ да си остане християнинъ.“—Религиознитѣ водители въ България нѣматъ по велика длъжностъ, отколкото да прѣдаватъ на учащата се младежъ въ страната тѣзи нови форми на християнството.

Б. Р. Редакцията не се съгласява съ всичко въ тази статия.

Царството Божие въ човѣческитѣ сърдца.

Сава Г. Амуджиевъ—Варна.

„Царството Божие е вътрѣ въ Васъ“.

(Лука 17: 21 и 22).

По съдържанieto на горния стихъ, безъ съмнѣние, много е писано и говорено, било чрѣзъ печата, било чрѣзъ проповѣди и пр., но при все това, мисля, всичко не ще да е изчерпано, а, слѣдо-зателно, има още какво до се пише и говори.

Имайки прѣдъ видъ послѣдното, намѣрихъ за умѣстно и азъ да изложа въ общи черти на кжсо тукъ каквото разбирамъ и чувствавамъ по този въпросъ.

Но прѣди да направя своето изложение и влѣза въ разбирателство на главната частъ на прѣдмѣта си, ще искамъ да дамъ какво-годѣ пояснение за значението на Думитѣ: „Царство Божие“ и едно-врѣмено да посоча и причинитѣ по които Евреитѣ искаха отъ Христа да имъ опрѣдѣли кога ще дой-

де това царство, понеже, както е извѣстно Той каза на тѣхъ думитѣ на стиха ни като отговоръ на запитванието имъ: „Кога ще дойде царството Божие“ (Лука 17; 20)?

И тѣй, „Царството Божие“ сж двѣ думи, употребени въ Новия Завѣтъ за да означатъ едно царство духовно или Божественно, на което царѣтъ е самъ Исусъ Христосъ, нашия любезенъ Спасителъ.

Като прослѣдимъ Вѣхтия Завѣтъ, ще забѣлѣжимъ, какво и тамъ, макаръ и не буквално сж сжщитѣ думи, пакъ отъ разнитѣ му съотвѣтни мѣста се разбира, че се говори въ истата смисълъ, т. е. за Духовно или Божественно царство.

За подкрѣпа на казаното, би могло да се цитиратъ много стихове отъ двата завѣта на Священното Писание, азъ, обаче, ще цитирамъ само три такива отъ Вѣхтия-Завѣтъ; защото лицата къмъ

които Христосъ стпави първоначално прѣдметнитѣ Думи: „Царството Божие е вътрѣ въ Васъ“, бѣха лица, тѣй да се каже, на Вѣтхия-Завѣтъ.

Стиховетѣ, които искамъ да процитирамъ ето що гласятъ: „И даде се Нему властъ, и слава и царуване, за да Му служатъ всичкитѣ народи, плѣмена и язици: властѣта Му е властъ вѣчна, която нѣма да прѣмине, и царуването Му, което нѣма да се развали“. „Но свѣтитѣ на Вишняго ще приематъ царството и ще го иматъ въ вѣкъ и въ вѣки вѣковъ“ (Дан. 7; 13, 14 и 18).

Както се вижда отъ тия цитати, за единъ истинско новороденъ чловѣкъ става ясно, че тукъ се говори явно за духовно Божие царство, произхода на което е отъ чисто небесенъ източникъ, а не за земно царство. Но Евреитѣ, както и тѣхнитѣ духовни водители—фарисеитѣ, разбираха тъкмо обратното, защото бѣха станали съвършено плѣтски (1 кор. 2; 14).

Когато дойде на земята, Спасителя намѣри единитѣ и другитѣ съвѣстѣмъ отпаднали отъ вътрѣшната сила на религията—прѣддени само на едни обряди и външни формалности, и така замъртвели по отношение на всичко възвишено, идеално и Божественно, щото непоказваха никакво желание и сериозенъ интересъ за духовни работи.

Тѣзи Евреи и водители имъ нѣмаха вече ни идея за идването на нѣкакъвъ духовенъ Месия и за основаване отъ Него едно царство Божие, на което принципитѣ щѣха да бждатъ чисто небесни, изискующи духовни качества, а именно: новорождение, истинска вътрѣшна набожностъ, святостъ, благочестие, правда, самоотвѣрженостъ, любение ближния както самага себѣ си и други подобни.

Наистина, тѣ очакваха единъ месия, обаче такъвъ месия който, чрѣзъ повдигане на възстания и проливание на чловѣческа кръвъ, да възтържествува надъ всички политически врагове на Израила и да стане свѣтски царъ, като възтанои нѣкогашнитѣ величие и блѣсъкъ на бившия Давидовъ прѣстолъ.

При такъва една духовна слѣпота и морална отпадналостъ, естествено бѣше да немогътъ да разбератъ (Евреитѣ) въ духовна смисълъ думитѣ Божии, казани по рано чрѣзъ пророцитѣ, а, слѣдователно, да не схванатъ и Божественото значение на изразитѣ на Христа въ сжщата смисълъ, за да го приематъ за такъвъ царъ, за какъвто Той прокламираше че е дошълъ да бжде. Въпрѣки всичко това, Христосъ съ своята голѣма нисходителностъ и Божественно великодушие пакъ бѣше готовъ да ги повдигне и самъ търсеше случаи да имъ помогне за да дойдатъ въ съзнание въ туй отношение, стига искрено да пожелаеяха Неговата помощъ! Отъ за даването имъ, обаче, въпроса: „Кага ще дойде царството Божие“, се вижда, че тѣ не само непожелавали тази Му помощъ, но и единъ видъ Го игнорираха и иронизираха съ Него като праздословецъ.

Това сториха толкозъ повече, защото Той много пжтя имъ бѣше говорилъ, какво казаното царство е вече дошло, а пжкъ тѣхнитѣ духовно заслѣпени очи го невидяха, понеже го разбираха въ свѣтска смисълъ.

Тѣй или инѣкъ, като срдцевѣдецъ, Спасителя добръ разумъ помишленията и намѣренията имъ, и за туй имъ отговори съ думитѣ: „Царството Божие е вътрѣ въ Васъ“.

Съ този изразъ, разбира се, Той не е цѣлялъ да ги ласкае или убѣди, че тѣ имаха вече въ себѣ си това царство, но, напротивъ, е цѣлялъ да ги изобличи и убѣди, че го нѣмаха и, като тѣй, трѣбвало да го приематъ веднага и да го съхраняватъ за въ бждаще въ срдцата си, за да не подпаднатъ подъ осжждане. Сторили еднажъ това, искалъ е да имъ каже: „Вашитѣ духовни очи веднага биха се отворили и тогава щѣхте да почувствувате и се убѣдите чрѣзъ помощѣта на Духа Святаго, че азъ съмъ дѣйствително царъ, само че съмъ царъ небесенъ, а не царъ земенъ, за какъвто Вий напраздно се надѣвате и какъвто никога нѣма да видите.

Сега, слѣдъ всичко до тукъ казано, безъ да се впушамъ въ повече разяснения по сжщото, ще пристѣпя прямо къмъ разбирателството на главната частъ на прѣдмета си.

Като разбрахме отчасти значението на думитѣ: „Царство Божие“, както и причинитѣ по които Евреитѣ отхвърлиха Христа и съ това изгубиха най-добрия случай, нека оставимъ послѣднитѣ на страна и да видимъ какво ще рѣче да имаме „Царството Божие“ вътрѣ въ насъ си, ний които се красимъ съ името християни, защото тѣзи думи по настоящемъ се отнасятъ главно за насъ, и, ако го нѣмаме, какъ можемъ да го придобиемъ.

Въ такъвъ случай, да видимъ първомъ що ще рѣче „Царството Божие е вътрѣ въ насъ, християнитѣ, или както Христосъ се изразява, „Царството Божие е вътрѣ въ Васъ“ и послѣ да видимъ какъ може то да се придобие, ако го нѣмаме.

Споредъ мсето разбираиане, вѣрвание и вътрѣшно усѣщане, то значи:

1) Да не се водиме само отъ нѣкои външни обряди и формалности, останали ни наслѣдственно отъ църковници, родители, или наставници, а да сме се родили изново и да сме получили въ срдцата си Духа Святаго (Иоана 3; 3). 2) Ще рече да имаме винаги Духътъ Христовъ, т. е. разположението и наклонноститѣ Христови (Римл. 1; 9). 3) Да сме подрѣжатели на Бога въ святостъ и съвършенство, или съ други думи: да говоримъ, да мислимъ, да чувствуваме и да дѣйствуваме като Него, до колкото това е възможно за нашето чловѣческо естество (Лев. 11; 44, 45. Ефес. 5; 1. Мат. 5; 48). 4) Да сме чисти отъ всѣка злоба, отъ всѣко отмъщение и отъ каквито и да било низки пожелания; волята ни да бжде съгласна съ волята Божия, изразена въ Неговия Святъ Законъ, Священното Писание, като се обучаваме въ Него денъ и ноцъ (Псал. 1; 2). 5) Да имаме една такъва префинена и чувствителна свѣстъ, която да се безпокои и смущава отъ всѣки грѣхъ, колкото и малъкъ да се види на другитѣ отъ страна. 6) Да живѣемъ съ пълна надѣжда за единъ блаженъ задгробенъ животъ и да не се боимъ отъ смъртъта, но всѣка минута да сме готови да я посрѣщнемъ съ радостъ, даже и тогава когато заблѣзваме, че днитѣ ни се прѣкрятъ прѣждеврѣменно на земята. 7) Да носимъ постоянно кръстътъ си, т. е. да сме готови да прѣтърпимъ за Исуса Христа и истината: срамъ, прѣзрение, обида, загуба, гонение и, ако стане нужда, да жертвуваме самия си животъ (Мат. 16; 24). 8) Да имаме такъва душевно състояние, щото всѣкога да чувствуваме въ срдцата си „Царството Божие“ и Неговата сила. 9) Никога да не мислимъ, както мнозина мислятъ, какво това царство е само въ небето и че ще

го придобиемъ въ бъдещето когато се прѣселимъ тамъ, слѣдъ като сме прѣминали редъ стадии на земнитѣ неприятности и мъчности. 10) Да бдимъ надъ себѣ си, като се стараемъ да имаме постоянно сношение съ Нашия Небесенъ Баща чрѣзъ молитва, която е ключа на всичко и чрѣзъ която Богъ отваря своитѣ богати съкровища отъ благословения, които излива върху насъ (Мат. 24; 42. Лука 18; 1. 21; 36).

И тъй, ако имаме вече съ Божията милостъ и благодатъ изброенитѣ качества въ тѣхната пълна мѣрка, то е онова, което съставлява царството Божие вътрѣ въ челоуѣка или въ неговото сърдце и душа. Ако ли пъкъ ги още нѣмаме, трѣбва да глѣдаме да ги придобиеме чакъ по скоро; защото нашето име християни, както нашето кръщение, причащение и пр. тайнства и обряди ни най-малко ще ни помогнатъ ако само тѣхъ изпълняваме и изключително на тѣхъ се надѣвахме за спасение.

Но какъ можемъ да придобиемъ тѣзи качества, ако ги още нѣмаме? Ний можемъ да ги придобиемъ, казано вкратце, по слѣдующия начинъ: 1) Като рѣшимъ да слѣдваме Бога, потърсивши Го „съ всичкото си сърдце и съ всичкия си умъ, и съ всичката си сила (Марко 12; 30); като му се молимъ усърдно да ни открие духовното състояние за да го почувствуваме каквото си е то въ сжшность, защото сами не сме способни за това; 3) като просимъ смиренно прощение за всичко минало и настояще, сторено противъ Неговия святъ законъ; и 4) като вѣнцъ да ни всичко, да ни даде Духа Святаго, за да ни новороди, понеже безъ новородение нѣма спасение, казва Спасителя.

Еднажъ получили Духа Святаго, ний ще почувствуваме въ себе си едно съвършено облѣкчение отъ грѣховния си товаръ и едно пълно увѣрение, както сме простени за всѣко до тогазъ сторено отъ насъ зло.

Сжщия този Духъ ще промѣни минутно сърдцата ни и ще произведе въ тѣхъ стремление къмъ добро въ живота ни, въ наклонноститѣ ни, въ обращенията ни къмъ другитѣ и въобще въ цѣлия ни битъ.

Ние още отъ нея минута ще почнемъ да се отвърждаваме отъ всѣкакъвъ видъ прѣстѣпления, практикувани отъ насъ по-рано, и изъ день въ день, съ Божията благодатъ, все повече и повече ще усвояваме и усъвършенствуваме въ себѣ си качества, спомѣнати въ горѣизброенитѣ десетъ пункта на настоящата статия.

Всичко това ще произведе и ще произвежда отпослѣ ежедневно въ насъ такава радостъ, такъвъ възторгъ, въодушевление и блаженство въ продължение на живота ни, щото съ перо не може се описа и съ думи не може се изказа, а подобно едно състояние ще рѣче да имаме още отъ тозъ свѣтъ „Царството Божие вътрѣ въ себѣ си“.

Говорейки така, азъ съмъ разбира се, далечъ отъ мисълта да подържамъ, че щомъ вече челоуѣкъ притѣжава горѣизброенитѣ качества всичко външно ще му върви винаги въ живота съвсѣмъ гладко и безъ ни най-малко неприятности и страдания!

Напротивъ, може да се случи, щото колкото по-вече растемъ и се усъвършенствуваме въ тѣхъ, толкова повече, почелоуѣчески казано, да връхлѣтяме отъ грозни къмъ по-грозни страдания, отъ

тежки къмъ по-тежки изпитания и онеправдания, и, отъ непоносими къмъ по непоносими нещастия, болѣсти и пр., както бѣше, наприкладъ: съ правѣднаго Иова, съ Иосифа, Данаила, съ Апостола Павла и другитѣ Апостоли, съ Архидиякона Стефана и пр. плеади такива, на които живота е билъ почти Христуподобенъ.

Защо се така случва съ нѣкои чада Божии не е до толкозъ за ограничени челоуѣчески умъ да го проумѣе положително, но все таки изглѣжда да се позволява нарочно отъ високоцѣлната Божия промисълъ за наше по-голѣмо духовно усъвършенствование.

При все това, обаче, всички угодници Божий винаги сж намѣрвали и по настоящемъ намѣрватъ наслаждение и радостъ въ подобни страдания.

До какъвъ размѣръ може да се простиратъ радостта и наслаждението на истинскитѣ чада Божии въ такива случаи долнитѣ цитати най-добрѣ показватъ това:

„А тѣ си отидоха отъ събора радостни, защото се сподобиха да прѣтърпятъ безчестие за Неговото име“; И посрѣдъ нощъ Павелъ и Сила моляха се и славяха Бога; „А Стефанъ се молеше за тѣхъ, казвайки: Господи, не имъ считай този грѣхъ“ (Дѣян. 5; 41. 16; 25. 7; 60); Янъ (Иванъ) Хусъ хвърленъ въ огъня хвалеше Бога всрѣдъ пламациѣ чрѣзъ священици пѣсни.

Такава голѣма тайна и необяснима сила! Хичъ, да хокатъ едного челоуѣка, да го биятъ, да го мжчатъ, трепятъ, убиватъ, въ огънь да го горятъ и пр., а той да чувствува радостъ, да хвали Бога чрѣзъ пѣснопѣния, плюсъ това да Му се моли за неприятелитѣ си!

Таквази духовна сила може да притѣжава само едно чадо Божие, което е свободно отъ страхъ за живота си и всѣка минута съ готовность очаква смъртта, която е придобивание за него, защото ще го въведе въ радостта на Господаря му (Фил. 1; 21. Мат. 25; 21, 22 и 23).

Слѣдователно нѣма въ свѣта зло, колкото голѣмо и ужасно да е наглѣдъ, което да помрачи мира и радостта на истинското чадо Божие, както и да го отклони отъ надѣждата му за едно блаженство, „което око не е видѣло, и ухо не е чуло и на челоуѣка на сърдцето не е дохождало“ [1 кор. 2; 9).

Не е тъй, обаче, съ свѣтовния челоуѣкъ, т. е. съ онзи който макаръ и да не отрича сжществуването на Бога, но живѣе безъ Него и безъ увѣрение, че го очаква непрѣменно единъ вѣчноблаженъ задгробенъ животъ. Той може обикновенно да се види наглѣдъ съвсѣмъ безгриженъ по отношение на всичко, може да е твърдъ голѣмъ веселякъ, но най-малкото нещастие, неприятность, или несполука въ нѣщо го докарватъ до отчаяние.

Освѣнъ туй, всѣко ударение на църковната камбана за умиранieto на нѣкого, всѣко срѣщание на погрѣбални кола, всѣка болѣстъ и епидемия го до толкозъ сѣпватъ и смущаватъ, щото за дни го тревожатъ и не му даватъ сънъ на очитѣ и миръ на душата.

А такъвъ животъ не е животъ, но чисто мжчилице?

Ако ли пъкъ е челоуѣкъ отъ новия сортъ хора, т. е. отъ тѣзи които ужъ абсолютно не вѣрватъ въ никакъвъ Богъ и въ задгробенъ животъ, и та-

къвзито въ подобни случаи не е спокоенъ и се измъчва ужасно въ себѣ си отъ единъ вжтрѣшенъ гласъ, който му шепне: „ами ако е истина, че има Богъ, задгробенъ животъ, и ако дѣйствително Библията е Откровение и Слово Божие, то какъ ще посрѣшна азъ смъртъта и кждѣ ще отида когато удари и за мене камбанния звънъ.“

Че та кива невѣрници сж твърдѣтъ неспокойни въ себѣ сѣ, особено при случай като току що спомѣнатитѣ, ако и често лицемѣрно да твърдятъ прѣдъ другитѣ, че неискать да знаятъ за нищо, би могло да се навѣдатъ много доказателства съ цитати отъ собственитѣ имъ думи, но азъ ще сторя това тукъ само съ два такива.

Така, напримѣръ: французинѣтъ безвѣрникъ, Валтеръ, прочутъ поетъ и писателъ прозаикъ, който на дѣсно и на лѣво се хвалеше, че ще унищожи Библията и се бѣше заклѣлъ, кажео никога не ще бже сжденъ отъ Исуса Христа; съ въздишка на сърдцето си еднажъ казалъ: „Дано да не бѣхъ се родилъ“!

Послѣ другъ безвѣрникъ, прочутъ английски историкъ, на име Хюмъ, е казалъ: „Когато глѣдамъ на себѣ си, азъ ненамирамъ друго освѣнъ съмнѣния и невѣжество. Кждѣ съмъ и какво съмъ“?

На кого длѣжа сжществуванието си, и въ какво състояние ще бже слѣдъ смъртъта? Смутенъ съмъ отъ тия въпроси, и почвамъ да мисля, че съмъ въ най-плачевно състояние, окръженъ съ най-дълбока мрачностъ“!

Тѣй щото таквизъ сж геройството и душевно-то спокойствіе както на повѣрностно вѣрующитѣ, така и на безвѣрницитѣ хора.

Словото Божие е право, слѣдователно, като казва: „Миръ нѣма за нечестивитѣ, говори Господъ“ (Ис. 48: 22).

Прочее, не ще ли прѣдпочетемъ да станемъ всички истински чада Божии, та да притѣжаваме всѣка минута „царството Божие вжтрѣ въ насъ си“ и да сме сигурни съ блаженната вѣчностъ въ задгробния животъ?!

ДИМИТРЪ ГРАДИНАРОВЪ

На 9-й май, н. г., въ гр. Сейнтъ-Люисъ, Америка, се е поминалъ добръ познатиятъ проповѣдникъ Димитръ Градинаровъ, на 66 годишна възраст. Покойникътъ бѣ родомъ отъ Казанлъкъ. Както повечето свои врѣстници, той не бѣ ималъ привилегията да свърши нѣкакви науки, но като природно надаренъ съ енергиченъ умъ, лѣкобознателностъ, дружелюбие, прѣдприемчивостъ и наблюдателностъ, той бѣше единъ развитъ и много полезенъ човѣкъ. Отличителната черта въ живота му бѣше неговата вѣра въ Бога и безусловно слѣдване Исуса Христа.

Неговата обществена дѣйностъ главно започва слѣдъ освободителната Руско-Турска война, когато бѣше и назначенъ като чиновникъ при Финансовото министерство въ източна Румелия, при тогавашния финансовъ министръ г. Ив. Ев. Гешовъ. Слѣдъ Съединението на Сѣверна и Южна България г. Градинаровъ бѣше назначенъ отъ Черв. кръстъ като особенъ агентъ да събира парични и други материални помощи за раненитѣ въ Сърбско-Българската война. Съ своята симпатичностъ, енергия и краснорѣчие той така трогна народа щото събра една крупна сума пари и грамадно количество вещи. Като свърши работата си съ Червения кръстъ, другъ единъ важенъ постъ по това врѣме търсеше лице както него—търсеше се администраторъ на в. Зорница, който се издаваше въ Цариградъ. Това му даде възможностъ да обико-

ли цѣла България и Македония и да разпространи вѣстника въ много домове. За единъ практиченъ и живъ човѣкъ както бѣше г. Градинаровъ, това бѣше една цѣла школа. Какъ той схвана положението на българина въ ония невѣжи врѣмена, явствува отъ неговитѣ пѣтни бѣлѣжки; а самъ той изтъква въ тѣхъ като пламенъ, смѣлъ и прѣданъ родолюбецъ. Слѣдъ 12 годишна дѣйностъ като администраторъ, Зорница бѣше прѣустановена и той постъпи като проповѣдникъ. Въ негово врѣме Евангелието бѣ раздвижило селата Ахматово и Папазли, Станимашко, и тамъ той е билъ силенъ крѣпителъ на ратницитѣ за духовна свобода и просвѣта. До денъ днешенъ Евангелиститѣ тамъ говорятъ съ гореща любовъ и дълбока признателностъ за неговитѣ насърчения всрѣдъ усиленитѣ гонения противъ тѣхъ, и се изказватъ явно че или г. Градинаровъ или лице както него е най-годно за пастиръ на тѣхната църква.

Въ 1909 год. г-жа и г-нъ Градинарови отидоха въ Америка да повидятъ чадата си, но очакваха да се завърнатъ слѣдъ една година и поематъ пакъ работата въ България, обаче не имъ се удаде случай, и тѣ останаха въ Америка.

Българскиятъ в. „Н. Г.“ въ Гранитъ Сити казва за него: „като човѣкъ г. Градинаровъ бѣше неподражаемъ. Тихъ, съ благъ характеръ, симпатиченъ, той на всѣка крачка вършеше добрини. Като служителъ на Бога,

той сжщо бѣ неподражаемъ. Съ своето краснорѣчие, лекъ езикъ, дълбока вѣра въ Бога, той привличаше множество слушатели около себе си г. Градинаровъ живѣ единъ много плодотворенъ животъ на земята ако всички разбираха живота както покойниятъ, ако всички имаха характера и волята на г. Градинарова, въ свѣтътъ нѣмаше да има толкова нещастия и неправди Той бѣ горещъ патриотъ, и благодарение на това, той прѣди 4 мѣсеци събра около 300 долари (1500 л.) за Бъл. Червенъ Кръстъ“.

Въ едно свое писмо до мене съ дата 14 мартъ 1912, той казва: „на 18 февр., имаме на събрание 25 души. Слѣдъ проповѣдта, единъ младежъ, когото познавамъ отъ двѣ години като безбожникъ, дойде при мене и поиска да говори. Азъ му позволихъ; и той каза: Приятели, вие ме виждате боленъ, и ето повечето години съмъ изъ болницитѣ, но нека ви кажа че азъ не се боя отъ смъртъта. Азъ имяхъ доста спестени пари въ банката, но ги прѣснахъ до стотинка въ лоши пѣтища и похабихъ здравето си. Моятъ съвѣтъ къмъ младитѣ е: пазете здравето си, и молете се Богу да ви помага. До прѣди три мѣсеца азъ не вѣрвахъ въ Бога, но този старецъ дойде въ болницата да ме посѣти. Той ме посѣвѣтва да чета и се моля Богу за помощъ и спасение. Приятели, азъ ви моля да слушате съвѣтитѣ на този старъ татко, защото той се труди за нашето добро“.

Българитѣ около града напушатъ лѣтно врѣме за подходящи прѣдприятия, и се завръщатъ есень. Прѣзъ отсъствието имъ г. Градинаровъ имъ писвалъ всѣка седмица по едно духовно увѣщателно писъмце да ги насърдчи въ борбитѣ имъ. Въ отговоръ на подобно едно писмо, единъ македонски революционеръ, който билъ чакъ на западния брѣгъ на Щатитѣ, пише: „Драгий г. Градинаровъ, нашъ милъ Божи човѣкъ, нашъ учителъ, когото ние не можемъ да забравимъ—само Богъ знае колко твоитѣ думи сж утѣшили не само мене, но и приятелитѣ ми, които изслушаха благитѣ и насърчителни думи, които ни прашашъ. Ти си отъ Бога пратенъ вѣстителъ за насъ чужденци въ тая чужда земя, да ни съвѣтвашъ и насърдавашъ, и то не само на Българитѣ, но на всичкитѣ народности безъ разлика на вѣра и убѣждение. Много се радвамъ че сте отворили мѣсто за проповѣждане Божия пѣтъ. Богъ да ви благослови. Азъ знамъ че Той ще ви води на сполука. Ще пиша на приятелитѣ си да посѣщаватъ службитѣ, и ако не те видя тука

пакъ, дано се срѣснемъ въ набето“.

Покойниятъ неуморно е посѣщавалъ гостилници, кафенета, домоветѣ, болницитѣ и затворитѣ дѣто се намиратъ хора на които да говори по Български или Турски; и като се има прѣдъ видъ колко честенъ, искренъ, усърденъ и прѣданъ християнинъ бѣше той, влиянието му за добро е много повече отъ колкото статистиката може да поясни.

Г-нъ Градинаровъ прѣмина отъ тука тъкмо както бѣше и желанието му; той бѣше зетъ направо отъ работата му, въ дѣлото на Божието царство. Послѣднитѣ му думи сж били: „Тѣ всички трѣбва да се спасятъ“. „Кои?“ попитала г-жа Градинарова. „Тия, на които съмъ проповѣдвалъ. Да отидемъ да имъ кажемъ“, прибавилъ той. „Що да имъ кажемъ“, пакъ запитала тя. „Да кажемъ оно-ва което ученикътъ Иоанъ казва, че *Хисусъ е водата на живота*“, и съ тази жажда за спасението на други, слѣдъ тия думи, той впилъ сериозенъ погледъ, усмихналъ се и свършилъ.

Така свършилъ тоя благоговѣенъ старецъ своя земенъ трудъ и бой, и заминалъ за наслѣдието си въ присѣтствието на Онзи Когото той любеше, и Комуто служеше.

При погребалната служба, и за изпращане останкитѣ му до земния имъ домъ, била се стекла твърдѣ голѣма публика отъ 7-8 народности, съ мнозина Американци, били положени нѣколко вѣнци на ковчегъ, и пастирътъ на църквата покровителка на работата между Българитѣ, г. Д-ръ Кингъ, държалъ много прочувствена рѣчь за заслугитѣ на г. Градинаровъ къмъ Българитѣ въ Америка.

Смъртъта на г. Градинаровъ оставя въ дълбока скърбъ съпругата му Севастица, дъщеря Невенка, синове; Крумъ, Тихомиръ и Веселинъ, и плеади сродници и приятели.

Всевишниятъ да ги утѣши споредъ богатитѣ си убѣщания и надежда.

София, юни, 1913 г.

Д. Н. Фурнаджиевъ.

Колко абонати сте записали за
ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ?

Нито единъ? Сега, при разпушането на войницитѣ вие можете да абонирате много души.

Само 1 левъ до края на годината.
Разпространявайте „Християнски Свѣтъ“!

„СТРАЖО, ЩО НОВО ЗА НОЩЬТА?“

Ето че свѣтътъ стои пакъ на кръстопътъ на историята. Нѣколко само години ще опрѣдѣлятъ курсъ на столѣтията.

Вилики кризи ще настѣпятъ пакъ, но тѣ ще избухнатъ отъ кризисъ на нашето врѣме. Нови институти, нови нации, ще се развиятъ, но въпросъ е да ли тѣ ще бждатъ християнски.

Никога пакъ Китай не ще се възроди отъ заспала монархия въ република.

Никога Африка не ще бжде тѣй свободна отъ мохамеданизма и Европейската алчностъ, както днесъ.

Никога други пѣтъ различнитъ обществени течения които сж прѣобразили домоветъ ни, индустрията, дори самитъ идеали, могатъ по-лесно да се похристиянчатъ както днесъ.

Никога други пѣтъ Евангелието не ще може да спомогне за една нова цивилизация между стотинитъ и милионитъ, които не сж чули за Христа, както сега.

Никога други пѣтъ не ще сме по годни да опрѣдѣлимъ бждащото на онѣзи които ще дойдатъ слѣдъ насъ, както днесъ.

Християнството трѣбва да господствува надъ новитъ сили, новитъ условия, новитъ нации, новитъ институти, идеали, сега, или пѣкъ да изгуби най-великитъ случаи които нѣкога църквата е имала.

Ние осждаме църквата въ миналото—юдейската, римската, оназъ на кръстоносцитъ, на реформацията, на Пюританитъ—защото тя не е знаела деньтъ на своето посѣщение и е припуснала толкозъ златни случаи.

Ще ли бждащото да каже сжщото и за насъ?

Никое друго поколѣние нѣкога е имало такива възможности за бждно благо или нещастия както нашето има, като вижда отъ една страна какъ нации се прѣраждатъ, какъ цивилизацията гледа къмъ църквата за водителство и отъ друга страна какъ силитъ на злото, на паганизма, на мохамеданизма растатъ по-агрисивно.

Църквата на Исуса Христа трѣбва да расте войнствено, или да изнемошее.

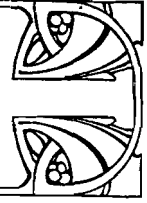
Християнитъ трѣбва да се жертватъ за своя си Господаръ, или да Го видятъ посраменъ!

Моментъ е извънреденъ!

Сега Богъ зове своята църква на работа.

Всесвѣтската Конференция на недѣлнитѣ (Библейски) училища. Цюрихъ, 8—15 юлий, н. с. 1913.

Седмата конференция на Всесвѣтското Дружество на недѣлнитѣ училища се държа тая година въ Цюрихъ—Швейцария. Присѣтствуваха делегати отъ всички краища на земния шаръ. Америка бѣ провела 1300 души. Великобритания—360 души. Европа—500 души и 300 мисионери отъ другитѣ части на свѣта.

Конференцията бѣше калейдоскопическа. Никоя международна конференция не се е радвала на такъво удобно, красиво и великолепно здание, както тази която се държа въ Цюрихъ. „Тонъ-хале“, зданието дѣто се държаха събранията е построено на брѣгътъ на хубавото Цюрихско езеро отъ тамъ се виждатъ твърдѣ надалечъ вѣчно снѣжнитѣ върхове на Алпитѣ, голѣма частъ отъ Езерото, и нѣкои отъ околнитѣ кантони. „Тонъ-хале“ е най-голѣмото и най-хубавото здание въ Цюрихъ, построено за концерти и събори. Самата зала е привлекателна. За случая тя бѣ чудесно наредена. Точно надъ платформата висеше земното кжлбо, деветъ крака въ диаметръ и осветлено отъ вътрѣ съ електричество. Надъ него кръстъ бѣ спуснатъ, отъ който излязяха огнени лъчи и падаха върху глобусътъ. Идеята която символизираха кжлбото и кръста, бѣше централната мисль въ програмата на конференцията.

Подъ галерията на третѣ стѣни бѣха наредени картони боядисани съ златна боя на които личеха имената на всичкитѣ държави прѣдставени тамъ.

Сто и педесетъ различни знамена красеха платформата. Почти всѣка нация на земното кжлбо бѣ прѣдставена отъ свои делегати. Американци, англичани, корейци, японци, китайци, индийци, бразилци, мексиканци, французи, германци, българи и много други бѣха събрани подъ едно голѣмо знаме, вѣрващи въ Единъ Богъ и Единъ Спасителъ, въодушевени отъ една обща цѣль: какво можемъ да направимъ за напрѣдъка на Царството Божие чрѣзъ изучаването на Библията.

Въ първия денъ на конференцията делегатитѣ бѣха поканени на интимна срѣща въ единъ отъ хубавитѣ цюрихски паркове въ вилата на една благородна г-жа, дѣто лани на сжщото врѣме е гостувалъ германския императоръ. Вечерътъ сжщия денъ въ залата „Тонъ-хале“ стана отварянето на конференцията подъ прѣдседателството на Д-ръ Бейли. Събранието се ръководи отъ Епископъ Винсентъ. Подиръ това пастиръ Тамкинсъ отъ Филаделфия държа конференциалната проповѣдь. Тогава послѣдваха привѣтствени адреси за добръ дошли. Кмета на града г. Робертъ Билтъръ привѣтства делегатитѣ отъ страна на града. Пастиръ Арнолъ Рюегъ — отъ страна на комитетъ по уреждане програмата, и Епископъ Джонъ Нюлсънъ отъ страна на континентална Европа. Говориха и други между които американския и английски консули. Трѣбва да кажемъ че въ това събрание Епископъ Нюлсънъ изпъкна като пръвъ ораторъ, всѣка дума на когото се посрѣщае съ ржкоплѣскания.

Д-ръ Маеръ бѣше душата на конференцията.

Неговитѣ духовни проповѣди всѣка заранъ прѣзъ осемтѣ дни бѣха като манна падающа отъ небето. Заранъ и вечеръ се държаха сказки върху жизнени въпроси, засегающа църквата и обществото. Другъ пътъ ние ще помѣстимъ нѣкои отъ тѣхъ.

Г-нъ Мариянъ Лоренсъ отъ Чикаго бѣше сърдцето на конференцията. Достатъчно бѣше само да се покаже на платформата за да гръмне залата отъ ржкоплѣскания. Когато слушахъ и наблюдавахъ този благороденъ мжжъ, рѣкохъ си, ето, такъвъ човѣкъ е нуженъ за секретаръ на хр. младежки организации въ България. Всичкия успѣхъ на Цюрихската конференция се дължи най-много на този човѣкъ.

Ладоха се рапорти отъ делегатитѣ на различнитѣ държави. Г-нъ Халуей отъ София рапортира за България. А въ едно друго събрание г. П. Мишковъ бѣше поканенъ да прочете частъ отъ словото Божие и да се моли на Българскъ езикъ.

Всѣкой денъ послѣ обѣдъ се държаха курсове за нагледно показване какъ да се занимаватъ ученицитѣ въ недѣлното училище. Нѣкои отъ тѣзи събрания бѣха извънредно интересни и важни за учителитѣ на недѣлнитѣ училища.

Послѣдната Св. Недѣля се държа дѣтско събрание. Цѣлата зала на „Тонъ-хале“ бѣ прѣпълнена съ дѣца. Говориха нѣколко души. Твърдѣ просто и нагледно, както трѣбва да се говори на дѣца, говорителитѣ прѣставиха Исуса Христа и като Спасителъ на дѣцата.

Случайно прѣзъ Цюрихъ минаваше единъ отъ секретаритѣ на Млад. Хр. Дружества въ Америка. Той бѣ поканенъ да говори прѣдъ събора. И добръ стана че сж го поканили. Каква енергия, какъвъ ентузиазмъ у този човѣкъ! Неговата главна мисль бѣше: кой ще спасе младежътъ?

Недѣлното училище гледа по-вече за дѣцата, ами младежитѣ? А какви грозни изкушения ги заобикалятъ! Какви адски примки се срѣщатъ по пътя на младенческия животъ! Църквата и недѣлното училище ако искатъ да придобиятъ свѣта за Христа, тѣ трѣбва да придобиятъ първомъ младитѣ. Младитѣ сж ключътъ за бждащето.

Въ послѣдното събрание се чете покана отъ Токио, Япония, кждѣто се поканва да се държи идущия конгресъ. Поканата бѣ приета и се рѣши, идущия съборъ на организирани недѣлни училища да се държи въ столицата на Япония. Какъвъ успѣхъ на дѣлото? Отъ християнска Швейцария въ езическа Япония! Има ли още тонковци да мислятъ че християнството е мъртво нѣщо?

Въ едно отъ залитѣ имаше изложба на литература, която се употребява въ разнитѣ недѣлни училища. За наша голѣма радостъ, тамъ бѣше помѣстено и сп. „Искрица“, издавано въ Варна прѣди една година, а сега прѣбустановено.

Накрай, нека кажемъ и това: ако нѣкой трѣбва да заплати разноскитѣ за конференцията която се държа въ Цюрихъ, той трѣбва да брои повече

отъ 5 милиона лева, освѣтъ цѣната на врѣмето. Тукъ, твърдѣ естествено пониква въпроса: оправдателни ли сж тѣзи разности? Има само единъ отго-

воръ—до когато ние продължаваме да работимъ за евангелизирането на свѣта, до тогава ние трѣбва да сме свързани съ недѣлното училище.

Хроника и Бѣлѣжки

Къмъ абонатитѣ. Не наврѣменото изпращане на този брой се дължи по причина не зависяща отъ редакцията. Редактора г. П. Мишковъ бѣ заминалъ за Европа и поради затварянето на границата не можа да се върне по-рано отъ 1 Августъ. Ето защо юлския брой сега излиза.

Цензурата за печата е още въ сила и ние не можемъ да помѣстимъ статии каквито бихме обичали да поднесемъ на нашитѣ четци.

Свещ. П. Тулешковъ отъ Търново е писалъ статия въ в. „Свѣтъникъ“ противъ насъ, като ни клѣвети че сме „псували“ въ нашето списание. Тъкмо, когато мислѣхме да отговоримъ на този своего рода свещеникъ, приехме писмо отъ другъ единъ неговъ колега, който ни пише така: „на брѣтвежите на свещ. П. Тулешковъ не обрѣщайте внимание. Той, вѣроятно иска да се подокара прѣдъ и чрѣзъ Църковенъ Вѣстникъ“.

Този отговоръ изчерпва въпроса.

Заминалъ въ лоното на Авраама. Петъръ Дойчевъ, евангелски пастиръ въ Чирпанъ се поминалъ на 10 юни вечерта. Въ неговото лице, чирпанската църква губи единъ добъръ пастиръ и Евангелското дѣло губи единъ неуморимъ пионеръ.

„Азъ отивамъ въ лоното на Авраама“, били послѣднитѣ думи на пастиръ Дойчевъ. Колцина могатъ да кажатъ тѣзи думи при края на своя животъ?

Редакцията на „Християнски Свѣтъ“ съ заминаването на г. Петъръ Дойчевъ губи единъ добъръ настоятелъ и сътрудникъ. Тѣй че, скръбта на домашнитѣ му е и наша скръбъ. Но нека се надѣваме, че той ще очаква да ни види въ онова лоно, за което очакваше душата му и за което тѣй неуморно работи тукъ на земи.

Пастиръ Ив. Тодоровъ отъ Търново ни пише, че землетресението е разрушило и зданието на Българската Евангелска църква. Църквата и оградитѣ на двора сж сринати до

основата, а кжщата и камбанарията стърчатъ още, но грозно повредени.

Писмо отъ Америка. Пишатъ ни отъ Гранитъ Сити, Америка, че г. Е. Винаровъ билъ назначенъ отъ тамошната методиска мисия за проповѣдникъ между българитѣ. Г-нъ Винаровъ е билъ библиейски книжаръ въ България за дълги години. Сърадваме го съ новата му работа и желаемъ му успѣхъ въ придобиване души за Христа.

Г-ца Стефанка Петрова, свършила въ Erworth Institute въ Сентъ Луисъ е назначена за библиейска работница между българитѣ въ сжщото мѣсто. Като знаемъ какво голѣмо усърдие има г-цата за тая работа, ние не се съмнѣваме въ Божието благословение върху нея.

Г-нъ Герасимъ Винаровъ, бившъ ученикъ въ Американската мъжка гимназия въ Самоковъ, сега е въ Америка и учи по музиката и за проповѣдникъ. Намъ ни е драго, да чуемъ за неговото обрѣщане и голѣмъ успѣхъ който е ималъ тамъ. Искаме да вѣрваме, че г-нъ Винаровъ не ще забрави нуждата на своето отечество.

Писаха ни отъ Сливенъ, че прѣзъ врѣме на примирieto тамъ е проповѣдвалъ г. Петъръ Илиевъ и заедно съ младитѣ дали една хубава въздържателна вечеринка. Г-нъ Илиевъ е младъ човѣкъ съ голѣма енергия и на такива младежи трѣбва да имъ се дава мѣсто за евангелска работа.

Годишната конференция на Евангелскитѣ църкви въ сѣверна България е обявена въ английскитѣ вѣстници че ще се държи тая година на 18/4 септември въ Плѣвенъ. Ние вѣрваме че нѣма нищо да ѝ попрѣчи, тѣй като вече мирътъ е осигуренъ и пътуването възстановено. Въ свръзка съ конференцията очакваше се да се освѣти новата Евангелска църква тамъ, съградена миналата година. Епископъ Джонъ Нюлснъ отъ Цюрихъ ще извърши обряда. Тѣй като, до сега не сме приели писмо отъ Д-ръ Каунтъ за невъзмож-

ността на конференцията, ние върваме въ нейното успѣшно доискарване. Прочее, гответе се за Плѣвненската конференция.

Българската кауза защитена въ Цюрихъ. Прѣзъ врѣме на седмия съборъ на недѣлнитѣ училища въ Цюрихъ Д-ръ Е. Е. Каунтъ отъ София държа сказка, въ една отъ Методискитѣ църкви тамъ върху положението на България. Българитѣ, които бѣха тамъ не очакваха че Д-ръ Каунтъ ще защити тѣй добръ и тѣй пламено каузата на България. Той заплака не само българитѣ, но и цюрихското слушателство. Въ края на събранието се събраха около 900 лева за България.

Въ единъ отъ първитѣ немски вѣстници въ Цюрихъ, г-нъ П. Мишковъ писа статия за освѣтление на обществото относително виновникътъ на послѣдната война. И другитѣ български делегати на събора извършиха каквото можаха за да отхвърлятъ клѣветитѣ на сърби и гърци противъ България.

Забѣлѣжете: въ редакцията ни не се намиратъ екземпляри отъ миналитѣ бройове, и ние не можемъ да снабдимъ никого съ тѣхъ. Това за знание на тѣзи които дирятъ минали бройове.

ЕВАНГЕЛИЕТО ВЪ ВСИЧКИ СТРАНИ.

Едно недѣлно (библейско) училище въ Африка. само три години старо, постоянно се посѣщавало отъ двѣ хиляди души.

Има Ескимоси, които сж пжтували 800 мили, цѣли двѣ години за да чуятъ нѣщо за Христа.

Въ Япония има 1,700 недѣлни училища съ 100,000 ученици. Само миналата година сж се увеличили съ 3,354 души.

Цѣната на Библията въ врѣмето на кралъ Едуардъ I, който умрѣ въ 1307 год. е била 876 лева. Цѣната на Библията въ врѣмето на кралъ Едуардъ VII, който умрѣ въ 1910 год. е 80 стотинки.

Единъ образованъ Китаецъ, християнинъ, като желяелъ да се усили християнската работа въ Китай, е рѣшилъ да плаща отъ себе си за разноситѣ на младежи да се приготвятъ за мисионерска работа. Има ли такива българии?

Християнскитѣ мисионери—лѣкари само прѣзъ миналата година сж помогнали на 4,500,000 болни езичници. Числото на докторитѣ е около 1,000, а на болницитѣ 1,600.

Основитѣ на езическитѣ капища въ Пекингъ днесъ служатъ за амвони на християнскитѣ проповѣдници. Това се казва **побѣда**.

дна Китайка като чула за живста на

Уйлямъ Куареръ и за сиропиталищата въ Шотландия, отворила на свои разноси едно сиропиталище въ Пекингъ, кждѣто въ едно кжсо врѣме тридесетъ момчета и момичета били прибрани. Има ли подобно нѣщо въ християнска България?

Прѣзъ врѣме на Балканската война 150 хиляди евангелчета сж били раздадени на турскитѣ и католически войници.

Въ Япония има 66 хиляди католици, 32 хиляди православни и 83 хиляди протестанти.

Около четирдесетъ на сто въ Швейцария сж католици, сжщо и въ Германия, когато въ Австрия числото достига до 80.

Казва се за французитѣ че „не върватъ въ Бога“. Отъ всичкото население на Франция 39 милиона, 34 милиона души не се черкуватъ никждѣ.

Една католикиня въ Франция казала на единъ книжаръ който искалъ да ѝ продаде Библия: „църквата на която азъ принадлежа не се нуждае отъ Библия“.

Казва се, че въ Испания, Франция, Италия и Мексико, само една фамилия на 10 хиляди има Библия; и че между Римо-католицитѣ въ Съединенитѣ Щати една фамилия на стотѣ има Библия. Какъ ли е въ България?

Свищовъ, Печат. на Влад. П. Янакиевъ